

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Ad mortificationem adhortatio. Cap. 18.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

aut à longè oblatrantes audire, aliud verò ipsarum passim furore discerpi. Hoc ego quotidie experior, & imperfecti, mei similes frequenter patiuntur: illud verò perfecti in seipsis aduertunt, qui diuina gratia preuenti & adiuti, atque assidua mortificatione domiti, raros, & lentos insultus sentiunt, & veluti muscarum punctiones, quas discretionis manu abigunt, & paruo, aut ferè nullo labore propellunt. Si autem nunquam tantam pacem fuerit assequutus, at saltem ad illum statum accedet, in quo demones illum timeant, & affectus nihil iam procaciter audeant, sed ad bellum necessitatis pretextu, & honestatis colore obuoluti procedant. Et cum ad apertum malum allegerint, veluti animæ dormitionem expectent, cum scilicet æternorum oblita, & à consideratione rationum spiritualium segregata in aliquod temporale, & caducum intendant. Quod si sibilo serpentis tacta è vestigio resurgat, & ad remedia prauum motum expellentia se applicet, prauis motus, ac sensualitatis insultus, quasi cum rubore diffugiant. Si ne hunc perfectionis gradum mens obtinuerit, sed alium minorem acquirat, qui tamen miseram sortem, quam imperfecti, & segnes sustinemus, excedat. Et ipse labor assidua abnegationis utilissimus est, qui paulatim vitia extenuat, affectus ligat, corpus domat, & præmium æternæ exultationis expectat. Sciat homo pro consolatione sua, quia dum graui peccata expulit, seque à prauis suggestionibus per mortificationem auerit, Dominum apud se habere, & eius sit præsentia cõtentus. Illos qui se assidua abnegatione cohibent, nunquam tamen videntur sæculi mores deponere, nec in virtute proficere, iumento comparat Bernardus, cui Hierosolymam ingrediens insidebat Dominus, vt hoc se solatio demulceant. Postquam enim eos hortatus est, vt nitantur de iumentis in homines commutari, qui læti Saluatorem excipiunt, hæc subiicit: Quod si non faciunt, obsecro, vt in eo quod sunt, permaneant, & patienter interim ferant quæ salubria sunt, & si minus suaui, donec placeat Domino respicere humilitatem eorum, & in melius aliquid eos promouere. Vultis autem vt aliquatenus consolemur iumentum nostrum? Scimus equidem quia cantare non nouit. Neque enim de eis est, qui dicere possit: Cantabiles mihi erant iustificationes tuæ in loco peregrinationis meæ.] Attamen vnum est, quod nemini cæterorum tam propè est Dominus. Nam nec ipsi, qui hinc inde adherent, tam propè eum habent, vt iumentum, cui insidet. Et audi hoc ipsum à Propheta: Propè est Dominus his, qui tribulato sunt corde.] Nam & mater, quem agrorantem nouit filium, magis fouet, & sapius amplectitur eum.] Sic ille. Hoc igitur pro magno habeant, qui se assidue abnegant, quòd Domino placent, nec longè est ab vnoquoque eorum. Et licet semper aliquibus affectibus proterantur; non tamen ob id desperent, neque à mortificatione desistant. Erit fortasse tempus, cum illa verba Iahaziel, super quem factus est Spiritus Domini, aure mentis excipiant: Nolite timere, nec pauereis hanc multitudinem; non est enim vestra pugna, sed Dei.] Et rursus: Tantummodo confidenter stete, & videbitis auxilium Domini super vos.] Hæc, inquam, audient, & quæ multo tempore non potuerunt euincere, vno momento victa, & prostrata respicient. Et licet aliquid præteritæ conuersationis, aduersus quod pugnant, non plene adhuc eliminatum inquietet, planè beati erunt, quos Dominus vsque ad horam mortis pro sua gloria pugnant, & laborantes inueniet. Tunc ipse semifacta complebit, nec dum plene purificata mundabit, & pacem, ac mentis puritatem optatam concedet.

Bern. ser.
2. in
vni. pal.

Psal. 118. 54.

Psal. 33.
19.

2. Paral.
20. 15.

Ad Mortificationem adhortatio.

CAPVT XVIII.

VM ergo mortificatio necessaria nobis sit ad spiritalem vitam sectandam, siue omnino vincamus, siue tantum irruptioni affectionum oblitamur, manifestum est, vsque ad extremum vitæ diem nunquam esse deserendam. Atque adeò cuique esse dicendum, quod de se & sanctus Iob: Cunctis diebus, quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea.] Omnibus enim diebus militandum est, & omnibus expectandum, quando bello importuno pax concupita succedet. Nam qui in hac vita non militat, & cum suis peruersis voluntatibus malam pacem conciliat, nullam sui in melius mutationem, nullam vitiorum victoriam, nullam vitam pacem expectat. Quare si interna cogitatio à nobis interrogauerit, quando tam importuno bello desistendum est, quando propriis voluntatibus cõdescendum; respondeamus illi, quod respondit Iehu nuntio regis Ioram: Quid tibi & paci: Transi, & seque me.] Quid, inquam, nunc anima mea de pace cogitas? Quid de hora somni, & quietis interrogas, cum huic vitæ non pax, tranquillitasque conueniat, cum hæc mortalis conuersatio perpetuum quoddam bellum sit: Transi magis ex desideris pacis ad ardorem sacri belli, & me hostes meos, id est, voluntates meas, & affectus meos insecantem sequere, donec impiam Iezabelem, id est, carnis prauam concupiscentiam, dilacerem; & Ioram, id est, elatum superbiæ appetitum sagitta transfigam. Inueterasti adhuc in terra aliena, & tenuisti in cõuersatione terrena: coinquinataque es cum mortuis, ac prophanoorum hominum desideris scædata: & deputata es cum descendentibus in infernum, cum his scilicet, qui sola inferiora appetunt, & terrena concupiscunt. Absurdum est itaque, vt pacem clames, donec per tuimet victoriam, iugum prauarum concupiscentiarum excutias. Non venit Dominus tuus pacem mittere in terram, sed gladium: quando in terra es mortificationis gladium para, superflua amputa, praua & impura desideria seca, & in mansiones cœlestes pacem haud dubiè veram, & nunquam finiendam referua. Sic nostris cogitationibus pacem ante tempus poscentibus respondeamus, & erubescamus esse ex illis, qui contra dictum Domini: Nemo potest duobus dominis seruire,] & ipsi Domino, & nostris vanis desiderijs famulari gestimus? Nonne risu digna fuit petitio Naaman principis militiæ regis Syriæ, qui sanatus à lepra, dixit ad Eliseum: Hoc solum est de quo deprecis Dominum pro seruo tuo, quando ingredietur Dominus meus templum Remmon, vt adoret: Et illo innitente super manum meam, si adorauero in templo Remmon, adorante eo in eodem loco, vt ignoscat mihi Dominus seruo tuo pro hac re. Et Dominum in Deum habere, & simul idolum adorare, aut adorationem simulare volebat, & duo inter se valde contraria, veri scilicet Dei adorationem, & falsi reuerentiam miscere. Cui meritò dixit Eliseus: Vade in pace. Non quasi propositum approbans aut legem, quam non poterat, solum Deum adorandi relaxans, sed quasi orationem pollicens, & Deo preces efflagitantem commendans. Ita & nos iusta increpationi subiacemus, si à lepra sanati prophanæ conuersationis velimus & Deum adorare, & simul affectibus cordis nostri seruire. Hi nos furantur, & sæpe cœlestibus meditationibus occupatos à conspectu Domini subtrahunt, & illi inuisos nos faciunt.

Iob. 14.
14.

4. Reg. 9.
18.

Barnab.
3. 11.

Matth.
10. 34.

4. Reg. 2.
18.

Non

Ecclesi. 15. 22.

Non enim, ut est in Ecclesiastico, concupiscit multitudinem filiorum infidelium, & inutilium. Infideles autem sunt, qui suis cupiditatibus famulantur, cum Deo debitam fidelitatem, tãquam omnium regi, non seruent: & inutiles, quia dum Deo, & sibi met seruire volunt, nec Deo, nec sibi satisfaciunt, & cor nimis angustum in duo, quæ copulari non possunt, sibi inuicem aduersa disperunt.

5. Reg. 21. 3.

Illi verò filij viles & fideles sunt, qui se totos Deo consecrant, & vtili se perfecte tradant, ab omni immoderata cupiditate se ipsos auertunt. Libenter mundo moriuntur, vt Deo viuunt, quia probè sciunt, se non posse Deo viuere, & sæculi desiderijs famulari. Naboth Izrahælitus iustus scribitur, & de constantia viri laudatur, quod vineam suam regi Achab dare noluit, quia petebat eam [vt in hortum olertum] verteret, sapienter cogitans, vt Hugo meditatur, indignum esse, quòd labor excolenda, & mortificanda carnis verteretur in hortum voluptatis. Sic prorsus iusti sunt, & viri constantes, qui post conuersionem suam, malunt occumbere, quam vinum mortificationis pro delicijs commutare. Hos imitatur nos, & filij viles reputamur, si sensus, & affectus nostros abnegationis censurã cohibemus. Nemo de victoria desperet, quia Domino, cuius præsidio superaturus est, nihil impossibile aut difficile reperitur. Imperauit ipse pisci, qui deglutiuit Ionam, & euomit Ionam in Aridam. Imperauit Petro vt surgeret, & statim ceciderunt catenæ de manibus eius. Ab ipsis inferni, & mortis faucibus Lazarus vna voce tantum eripuit. Quare non poterit vnico verbo de nostris cupiditatis victoriam concedere, & bestias passionum mortificatione frænare? Istud ergo mortificationis studium cordi nobis sit ab ipso conuersionis exordio: nam si arbutula tenelle facillè dirigitur, ad proceritatem verò progressè, volenti eas rectitudine emendare, non cedunt: si pueri, quorum blanda sunt organa sensuum, prouisi sunt ad discendum, at ætate grandæ ui nihil nouum tenere possunt: si pulli bestiarum, hominum arte domantur, grandes verò facti nullis laboribus mansuescunt: si hæc, inquam, ita sunt, facilius erit, nos in initijs spiritualis vitæ componere, quam post multos dies ad debitum ordinem reuocare. Caro ergo (quo nomine corpus, & sensus, & affectus, & carnales voluntates intelligi volumus) statim in initio conuersionis nostræ cohibenda est, vt suauiter vitam ordinemus, & prius nos iugo mortificationis subiectos, quam homines aduertamus. Non sit illa consiliatrix in his, quæ sunt aut cauenda, aut actione præstanda, sed magis lex spiritus, quæ licet carni aduersa, nobis tamen conducibilia suggeret. Id enim fortè præcepit Dominus, cum ad rectam in omnibus intentionem adhortans, ait: Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Nam dextera manus, inquit Chryostomus, est voluntas anime semper ad bonum contentens: sinistra autem voluntas carnis semper Deo contraria. Nesciat ergo carnis voluntas, quod facit voluntas anima. Nesciat, inquam, id est, ne eius consensum expectemus, ne quid sibi bonum sentiat, inquiramus, sed magis quod ipsa non probauerit, & durum putauerit, dextera manus, hoc est, voluntas spiritus actione perficiat. Terra quidem, si sensum haberet, vomere proficilla gerneret, dolorẽq; sentiret; sed non ob id eam subigere cessaremus, ne sterilis, atque infæcunda perstaret. Sic caro nostra abnegationis aratro mouenda est, licet gemat, ne hoc beneficio orbata syluescat. Vnde Ambrosius exponens illud Davidis: Inhabita terram, & pascetis in diuitijs eius. ita inquit, Quæ est terra, quam suadet inhabitandam, nisi anima tua, quam bene debes excolere,

Hugo 2. de clau. sro. an. ma. c. 23.

Jonas 2. 11. Act. 12. 7. Ioan. 11. 43.

Matt. 6. 3. Chryl. in imperf. sro. hom. 13.

Psal. 36. Ambros. ad inuicem psal.

A frequenter spiritalibus inarate vomeribus, ne longo inhorrescat situ? Bonus enim agricola quotidiana operatione, & peruigili sollicitudine exercet agrum suum, & propria rura custodit, ne deuaftet ea aper de sylua, & fructus maturos raptor eripiat. Ara ergo terram tuam, vt cum venerit qui seminat verbum, animam tuam intueniat præparatam, ne supra inculta cordis tui decidat semen, & ventant aues cæli, & diripiant, quod fuerit seminatum. Hanc terram à principio affluiscamus excolere, quia in hoc à terra, quam pedibus calcamus, manifestè scernitur, quòd hæc frequenter culta seminataque lassescit, adeò vt oporteat, eam aliquo tempore sine cultura relinquere: illa verò quò magis colitur & exercetur, eò feracior ad fructum ferendum inuenitur.

B Si verò spiritualem vitam malè cœpimus, & ad multos annos sine mortificatione viximus, saltem nunc ad mentem redeamus. Non est omnino fera nostra in melius mutatio, cui præmium respondebit illorum, qui ab initio laborarunt. Quia & qui circa vndecimam horam venerant, acceperunt, licet & alij, singulos denarios. Et nos similiter tandem aliquando incipientes, præmium eorum, qui ab initio se abnegarunt, recipiemus, si quod laboris nobis deest, humilitate suppleamus. Non erit insuavis abnegatio, etiam post multum tempus assumpta, quæ tepidæ conscientie afflictionem euacuat. Verè enim, qui tepidè viuunt, & se ipsos palpant, dum sui abnegationem fugiunt, cruciatu longè acerbiores conscientie mordentis incurrunt. Quod pulchre indicauit sanctus Iob, dicens: Qui timent pruinam, irruet super eos nix. Et alio loco de impio ait: Fugiet arma ferrea, & irruet in arcum æreũ. Et Isaias: Qui fugerit à facie formidinis, caderet in foueam: & qui se explicauerit de fouea, tenebitur laqueo. Hæc omnia quid aliud indicant, nisi paruam insuauitatem abnegationis fugientes, acerbioribus doloribus excipi desideriorum, qui non sortiuntur effectum, & implacabili conscientie dente morderi? Melius itaque est, modicam carnis tristitiam ex mortificatione prouenientem cum fructu pati, quam edacissimos propriæ conscientie morsus sine fructu sentire. Nec denique hæc fera abnegatio erit inutilis, quæ licet non tam facilè, ac abnegatio tempestiuè accepta, nos indomitos non relinquet, nec fructu profectus nostri carebit. Diligens enim institutio gratie auxilio roborata, excitata, & adiuta vincit procul dubio, & emendat naturam, & quam sine abnegatione velut immanem bestiam sufferebamur, per abnegationem mitem, & diuinis mandatis obedientem experimus. Et sanè non deest nobis ad hoc astuendum, argumentum ex Ambrosio deceptum. Illa, inquit, quæ consortium nostræ substantie non habent, agnoscunt tamen nostræ vocis imperium, & cum suæ naturæ nullam rationem habeant, nostre naturæ rationem capessunt, & quodammodo transfusam acquirunt. Equos videmus popularibus incitari studijs, gaudere plausibus, blandimentis delectari magistris. Toros leones cernimus naturalem feritatem, imperata mutata mansuetudine, suam rubiem deponere, nostros mores sumere. Et cum sint ipsi terribiles, discunt timere. Cæditur canis, vt pascatur leo, & qui sua iniuria exasperatur, coërcetur aliena, alteriusque exemplo frangitur. Quoties parata præda, & cibo obuio, famem perpeti malunt, dum offensam magistris verentur? Quoties repentino impulsu motu aperta ad morsus ora iussi resoluunt? Ita dum nostræ voluntati obsequuntur, suæ obliuiscuntur. Ex quo infert beatissimus Doctor, quod nos persuadere contendimus, sensus, & affectus institutione domari, &

Matt. 20. 9.

Iob. 6. 16. Iob. 20. 24. Isaiæ 24. 18.

C Quare non poterit vnico verbo de nostris cupiditatis victoriam concedere, & bestias passionum mortificatione frænare? Istud ergo mortificationis studium cordi nobis sit ab ipso conuersionis exordio: nam si arbutula tenelle facillè dirigitur, ad proceritatem verò progressè, volenti eas rectitudine emendare, non cedunt: si pueri, quorum blanda sunt organa sensuum, prouisi sunt ad discendum, at ætate grandæ ui nihil nouum tenere possunt: si pulli bestiarum, hominum arte domantur, grandes verò facti nullis laboribus mansuescunt: si hæc, inquam, ita sunt, facilius erit, nos in initijs spiritualis vitæ componere, quam post multos dies ad debitum ordinem reuocare. Caro ergo (quo nomine corpus, & sensus, & affectus, & carnales voluntates intelligi volumus) statim in initio conuersionis nostræ cohibenda est, vt suauiter vitam ordinemus, & prius nos iugo mortificationis subiectos, quam homines aduertamus. Non sit illa consiliatrix in his, quæ sunt aut cauenda, aut actione præstanda, sed magis lex spiritus, quæ licet carni aduersa, nobis tamen conducibilia suggeret. Id enim fortè præcepit Dominus, cum ad rectam in omnibus intentionem adhortans, ait: Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Nam dextera manus, inquit Chryostomus, est voluntas anime semper ad bonum contentens: sinistra autem voluntas carnis semper Deo contraria. Nesciat ergo carnis voluntas, quod facit voluntas anima. Nesciat, inquam, id est, ne eius consensum expectemus, ne quid sibi bonum sentiat, inquiramus, sed magis quod ipsa non probauerit, & durum putauerit, dextera manus, hoc est, voluntas spiritus actione perficiat. Terra quidem, si sensum haberet, vomere proficilla gerneret, dolorẽq; sentiret; sed non ob id eam subigere cessaremus, ne sterilis, atque infæcunda perstaret. Sic caro nostra abnegationis aratro mouenda est, licet gemat, ne hoc beneficio orbata syluescat. Vnde Ambrosius exponens illud Davidis: Inhabita terram, & pascetis in diuitijs eius. ita inquit, Quæ est terra, quam suadet inhabitandam, nisi anima tua, quam bene debes excolere,

D Diligens enim institutio gratie auxilio roborata, excitata, & adiuta vincit procul dubio, & emendat naturam, & quam sine abnegatione velut immanem bestiam sufferebamur, per abnegationem mitem, & diuinis mandatis obedientem experimus. Et sanè non deest nobis ad hoc astuendum, argumentum ex Ambrosio deceptum. Illa, inquit, quæ consortium nostræ substantie non habent, agnoscunt tamen nostræ vocis imperium, & cum suæ naturæ nullam rationem habeant, nostre naturæ rationem capessunt, & quodammodo transfusam acquirunt. Equos videmus popularibus incitari studijs, gaudere plausibus, blandimentis delectari magistris. Toros leones cernimus naturalem feritatem, imperata mutata mansuetudine, suam rubiem deponere, nostros mores sumere. Et cum sint ipsi terribiles, discunt timere. Cæditur canis, vt pascatur leo, & qui sua iniuria exasperatur, coërcetur aliena, alteriusque exemplo frangitur. Quoties parata præda, & cibo obuio, famem perpeti malunt, dum offensam magistris verentur? Quoties repentino impulsu motu aperta ad morsus ora iussi resoluunt? Ita dum nostræ voluntati obsequuntur, suæ obliuiscuntur. Ex quo infert beatissimus Doctor, quod nos persuadere contendimus, sensus, & affectus institutione domari, &

E Quoties parata præda, & cibo obuio, famem perpeti malunt, dum offensam magistris verentur? Quoties repentino impulsu motu aperta ad morsus ora iussi resoluunt? Ita dum nostræ voluntati obsequuntur, suæ obliuiscuntur. Ex quo infert beatissimus Doctor, quod nos persuadere contendimus, sensus, & affectus institutione domari, &

Ambros. lib. 2. de Cat. c. 1.

natura

naturalem ferietatem deponere. Si enim hæc institutio tantum valet, vt bestias contineat, & manufaciat, quidni naturam nostram doctrinæ capacem, & ad virtutem creatam instituat, atque componat? Non itaque contenti simus, quia sæculi exteriora reliquimus, nisi etiam nos ipsos relinquamus, & affectus carnis moderemur. Nam Paulus formam spirituum virorum induens, ait: Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.] An ambigis inter has duas crucifixiones aliquid esse discernimus? Sed audi illud ex Dorotheo. Quid, inquit, differt crucifigere sibi ipsi mundum, & mundo crucifigi? Mundus homini crucifigitur, cum mundo abrenuntiat homo, & exinde solitarius fit, relictis parentibus, possessionibus, agris, negotiationibus, rerum copia. Crucifigitur enim illi mundus, quia deserit eum. Quo pacto crucifigitur homo mundo? Cum scilicet vbi ex mundi rebus excefferit, certat aduersus rerum concupiscentias, aduersus voluptates, aduersus propriam voluntatem, subigitque innatas passiones & vitia.] Hæc ille. Duo itaque viris spiritualibus necessaria sunt illa dupliti crucifixione signata: Alterum, vt mundi bona deserant; Alterum, vt se mortificatione cohibeant. Qui illud tantum præstant, mundum sibi crucifigunt. Sed quid prodest frater, crucifixisse mundum, si tu per immortalitatem solutus manes, qui illum ad mortem animæ tuæ, vt tibi viuat, aliquando dissolues? Postquam ergo illum in crucem egisti, crucifige etiam te ipsum, vt ligatis per mortificationem manibus tuis, nunquam illum, qui te valet decipere & interficere, ex supplicio, quod meretur, eripias.

Non sufficit ergo, per abrenunciationem rerum secularium crucifixisse mundum, nisi etiam per veram sensum, & cupiditatem abnegationem crucifigamus nos ipsos. Quia illa externa crucifixio, qua diuitias sæculi, & vestem hominum mundo seruiendum abiecerimus, huius est interioris crucifixionis indicium. Mendacij autem arguemur, si vestis religiosa, aut spirituali viro accommodata vnum indicet, & animus illa religionis ostensione contextus aliud. Veli si indumentum, mortificationem, & rerum visibilibus contemptum prædicet, & mens res visibiles concupiscat, & omnem mortificationem exhorreat. Hanc verò mendacij notam fugiemus, si mundi crucifixioni, aut rerum secularium renunciationi nostram crucifixionem, id est, nostri mortificationem, adiiciamus. Implebimusque illud Pauli: State ergo succincti lumbos vestros in veritate.] Iam lumbos succinximus, si per externam abrenunciationem mundana contempserimus, sed tantum in simulatione, & non in veritate, si sensus, & affectiones minime cohibebimus. Tunc autem stamus succincti lumbos in veritate, quando status, & mens, vestis & vita à cupiditatibus mundi aliena consentiunt. Non enim sufficit, inquit Origenes, te apud homines videri seruare veritatem. Possibile namque est fallere homines, & veracem videri, sed non ex eo in veritate succinctus es, nisi & in conspectu Domini seruaueris veritatem, id est, non solum qua voce homines audiunt, sed ea, qua in corde perspiciat Deus: vt nihil sit falsum in lingua, nihil sit in corde fucatum, secundum quod Propheta dicit de talibus: Qui loquuntur pacem cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum.] Si ita viuamus, iam mendacij non arguemur, immò potius, tanquam veri Christi imitatores, qui crucem laborum portamus, & in ea cupiditates nostras clavis diuini timoris affigimus, laudem fidelium Christi imitatorum promerebimur. Sic vita nostra, vt purissimum holocaustum, coram Domino in odorem suauitatis ascendet. Neque enim illi more

hypocritarum solam pellem, id est, externas diuitias, & voluptates offerimus, sed carnem, & ossa, & sanguinem, & medullas, scilicet quicquid in nobis pretiosum est, sensus, affectiones, voluntatesque litamus. Sic tandem ad imitationem Pauli, duas nobis cruces paramus: Alteram, qua mundus nobis ludibrio sit; Alteram, qua vicissim nos illi ludibrio simus. Vel potius cum fidei Abraham ad nostram requiem non vnum tantum, sed duo sepulchra coëmimus. Si enim, vt inquit Hieronymus, bis hominem necesse est mori, & bis ei vita debetur, æquum est, vt pro duplici morte, & pro duplici parte sui, duo etiam sepulchra condantur. Et corpus quidem anima vacuum in terra reconditur, vt in die resurrectionis suæ resumptum ab anima, viuam exeat: anima verò à vita carnis auulsa, Deo tamen viuens, in sepulchro abnegationis occultatur, vt inde peccatorum, & vitiorum victoriæ asurgat. Qui autem vnico carnis sepulchro contentus, alterum suæ abnegationis pro mente non querit, & secundum desideria carnis viuit, is non ad vitam, sed ad mortem & damnationem resurget.

Per mortificationem itaque vitæ nostræ consulimus, & victoriam de vniuersis vitiis comparamus. In cuius signum filij Israel profecti de Mara, venerunt in Elim, vbi erant duodecim fontes aquarum, & palma septuaginta: quia videlicet ex amaritudine abnegationis ad refrigerium progredimur, & victoriæ palmam obtinemus. Hæc victoriæ, ac præmium nobis ob abnegationem paratum, semper ante mentis oculos obuerietur, vt illud ad molestias sustinendas corroboraret. Mala enim vitæ præsentis, inquit Gregorius, tantò durius animus sentit, quantò pensare bonum, quod sequitur, negligit; & quia non vult præmia considerare, quæ restant, grauius æstumat esse, quæ tolerat. Vnde & contra flagelli ictum cogitatio caeca conqueritur, & quasi infinita calamitas creditur, quæ diebus cursu labentibus quotidie finitur. At si semel quisque ad æterna se erigat, atque in his, quæ incommutabiliter permanent, oculos cordis figat, propè nihil esse hoc conspiciet, quicquid ad finem currit. Præsentis vitæ aduersa tolerat, sed quasi nihil esse, omne quod labitur, pensat. Quò enim se internis gaudiis robustius inserit, eò minus externos dolores sentit.] Sic ille. Secundum hoc, præmia nobis parata meditemur, pacem, & tranquillitatem, ac mentis puritatem in præsentis vitæ mortificationis concessam, & alia abundantissimam gloriam contemplemur, & sic libentissimè abnegationis laborem amplectemur, quæ profectò via est, qua ad illam gloriam properamus. Arcta via est castitas, inquit Cyprianus, trames strictus, humilitas, ieiunio affligi, & carnem in seruitutem redigere, serupulosa sunt leuita, sed ad patriam superiorem, non nisi per meatus difficiles armati milites reuertuntur. Angusta igitur semita nobis terenda sunt, vt in illam latitudinem admittamur, quam Dominus seruis fidelibus pro eo laborantibus præparauit. Nec nos harum viarum difficultas, vel abnegationis austeritas à cepta vitæ ratione deterreat, quia quò magis has vias trauerimus, eò illas faciliores & suauiores inueniemus. Assidua abnegationis studia aquæ sunt, tales verò, vt nos lauent, non vt obruant, atque demergant. Aquæ sunt, sed aquæ transuentes & decurrentes, quæ nos à sordibus mundos, lætisque relinquunt. Vix pertransient, cum earum obliuiscemur, præ gaudio, & exultatione, quam afferet adepta mundicia. Miseria quoque obliuisceris, inquit Iob, id est doloris & angustie, quam abnegatio attulit, & quasi aquarum, quæ pertransierint, non recordaberis. Decurret aqua, & frater, & dolor partus in tui abnegatione repertus tran-

Galat. 6. 14.

Dorothei. doctr. ad medium.

Ephes. 6. 14.

Origen. hom. 5. in Iosue.

Gen. 23. 9. Hieron. epist. ad Gelasium. Genestii est 30. To. 9.

Num. 33. 9.

Greg. 10. mor. cap. 12.

Cypr. de stella & Magia.

Iob. 12. 10.

fiet, sed

psal. 69.

fiet, sed non te aridum atque immundum, sed res-
cillatum ac purificatum relinquet. Tantisper ad ve-
esperum huius vite demorabitur fletus, sed sustine:
quia ad maritimum læticia. Fletus satis modicus, &
temperatus est, tu ipse expectis, & vix lacrymulas ali-
quas mens tristis exprimit, neque enim iudicat suos
labores magno fletu dignos, at læticia, quæ te manet,
non est parua, sed supra omnem nostram cogitatio-
nem eximia. Hanc nullus dolor, nulla tristitia interci-
piet, illum verò fletum etiam in ipso ortu suo immi-
sa menti læticia temperat: ita vt homo de nouitate
operum diuinorum stupeat. Nam postquam ex ani-
mo, abnegationi se tradit, sic opposita iuncta, & mi-
sta considerat, vt & de gaudio mundi tristetur, & de

A tristitia sui corporis, aut sensuum vehementer exul-
ter. Merito ergo, Domine, canit seruus tuus Dauid:
Turbabuntur gentes, & timebunt, qui habitant ter-
minos à signis tuis: Exitus matutini, & vespere dele-
ctabis. Stupebunt, inquam iusti, & timebunt præ
admiratione mirabilium tuorum, quia non solum
exitus matutini, id est, præmij, quod sperant, delecta-
tione perfundes, sed etiam exitus vespere, & ipsa
mortificationis initia, in quibus demoratur fletus,
exultatione complebis. Vt sic tuam plusquam pa-
ternam benignitatem admiremur, qui nostræ im-
becillitatis miseratus, medicamentum abnegatio-
nis insuaue, melle dulcedinis & consolationis il-
linis.

psal. 64.
9.

PARS SECVNDA

De Mortificatione exterioris hominis.

EXPOSITA utcumque mortificationis tum naturâ, tum præstantiâ, reliquum
est, vt ex generali tractatione calamus ad particularia, & magis vtilia se conuertat.
In his autem, quæ mortificatione reformanda sunt, esse aliquam ordinis rationem,
Ioannes Cassianus aperte docet: & à carnalibus seu exterioribus ad spiritualia, & interiora pro-
cedendum esse definit. Quod & Pauli auctoritate confirmat. Ille enim primo castigat corpus, &
in seruitutem redigit, postea verò aduersus principatus, & potestates colluctationem instruit. Et
sic, vt ipse alio loco ait: Non prius, quod spiritale est, sed quod animale: deinde quod spiritale:
perspicuum est à parte animali, oculisque subiecta in propria abnegatione inchoandum esse, vt
nostr labor prius fundamenta iaciat, & deinde adificationem erigat: Et à facilioribus, &
crassioribus incipiens, ad difficiliora & subtiliora moderanda consurgat. Nunc ergo de morti-
ficatione sensuum, & eorum, quæ ad corpus pertinent, agemus, quibus cohibitis, melius de affe-
ctuum interiorum ordinatione tractabimus.

Cassian.
lib. 5. de
spirit.
Gastri.
mar. c.
18.
1. Corin.
9.
Eghef. 6
1. Corin.
15. 45.

Mortificationem non coniunctim, sed quasi
per partes esse accipiendam.

CAPVT I.

PERA Hominum ita ab auctore na-
tura, Deo, instituta sunt, vt non secun-
dum omnes suas partes simul fiant, sed
paulatim ex initiis ad media, & ex me-
diis ad summa, extremâque procedant.
Idque ipsa humana natura requirit, vt quoniam vir-
tute operandi finita est, non sine limite in opus exeat,
nec tam citò, ac res mente concipit, actione faciat,
nec duo extrema, scilicet principium, & finem, nimis
distantia, quasi vno impetu sui conatus attingat. Vo-
luit autem Deus hunc modum operandi honore ma-
ximo augere, dum illum sibi, non ad suam necessita-
tem, sed ad nostram eruditionem assumpit. Poterat
enim ille orbem vniuersum momento condere, & in
puncto durationis omnia inuisibilia, & visibilia crea-
re, noluit tamen, neque in hoc opus suum æquare
potentiâ, sed illud sex diebus perfecit, & per inter-
ualla temporis aptè distinxit, vt non solum rebus
creatis naturam, ac perfectionem donaret, sed etiam
de modo, ac ratione agendi mortales instrueret. Hu-
ius rei ipsos quoque cælos voluit esse doctores, qui

Gmes. 1.

B quotidie hunc inferiorem mundum paulatim illu-
minant, & primum minima luce, deinde maiori, ac
tandem maxima, scilicet meridiana, perfundunt: qui
segetes quasi per partes adulescere faciunt: qui tan-
dem circulum suum, quo hominum vitam metiun-
tur, viginti quatuor horarum mensurâ perficiunt.
Iam homo tum à Deo auctore suo, tum à nobilissimis
creaturis edoctus, eam in operibus suis rationem tenet,
vt vnum post aliud faciat, & in singulis eorum,
vnam, post aliam partem, elaboreret, & sic omne opus
absoluat atque perficiat. Terram ligone domat, aratro
subigit, spinas euellit, semina spargit, aquis irrigat, &
fructus non celeres, sed tardos, & sensum nascentes,
crescentes, & maturescentes expectat. Artes ad vitam
mortalem conseruandam inuentas paulatim capit,
& ex rudibus quibusdam initijs ad maiora se promo-
uet, & ex mediocribus ad earum perfectionem assur-
git. Scientias, veritatis doctores, mentis ornamenta,
& virtutis subsidia, lento quodam processu conse-
quitur, & primum vniuersaliora principia intelligi,
& postea ex illis nunc vnam conclusionem, &
aliam elicit, & post multum tempus insumptum, &
magnum laborem adhibitum, perfectè scientiam
addiscit. In his omnibus, & quibuscumque alijs ab
homine præstitis curæ partitio, laboris distributio, &
eius quod fit, erga singulas partes exercitatio, opus
mirabiliter promouet, ac perficit, conatus verò erga

omnia